

T.C.
ÇEVRE VE ŞEHİRCİLİK BAKANLIĞI
Strateji Geliştirme Başkanlığı

Sayı :30824082-610-2132473
Konu :Yazılı Soru Önergeleri

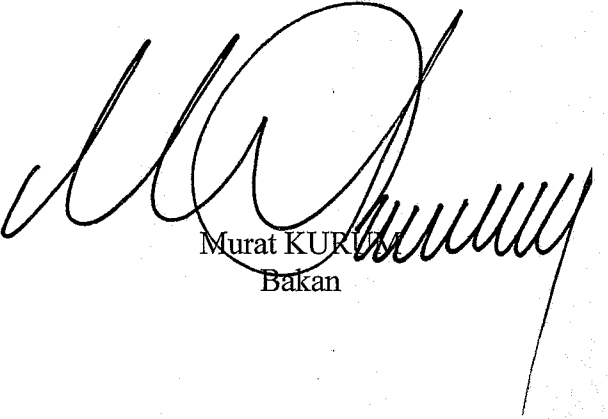
04 Kasım 2021

.../.../2021

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Milletvekillerimiz tarafından şahsıma yöneltilen ve ilişik listede; TBMM Esas numaraları ve konuları belirtilen yazılı soru önergeleri incelenmiş olup, söz konusu önergelerde yer alan hususlara ilişkin cevaplarımız ekte sunulmuştur.

Bilgilerinizi ve gereğini arz ederim.

Murat KURUM
Bakan

EK:

- Liste (4 Adet, 4 Sayfa)
- Cevap Yazısı (47 Adet, 62 Sayfa)

7/49062
7/50116 - 7/50117
7/50139 - 7/50158
7/50160
7/50162
7/50166 - 7/50167
7/50653
7/50932
7/51208

7/51210
7/51936
7/51940 - 7/51942
7/52102
7/52105
7/52220 - 7/52221
7/52223
7/52410
7/52621
7/52700 - 7/52702
7/52709
7/52793

çk.

İZMİR MİLLETVEKİLİ
SAYIN PROF. DR. KAMİL OKYAY SINDIR'IN
TBMM 7/51208 ESAS SAYILI
YAZILI SORU ÖNERGESİNE AİT
SORULAR VE CEVABI

7/51208
6.12.13

SORULAR

Geçtiğimiz günlerde Aliağa Çevre Platformu ile Asbest ve Tehlikeli Atıklar Derneği ASTA'nın girişimleri ile kapsamlı bir araştırma gerçekleştirilmiş ve sonuçları kamuoyu ile paylaşılmıştır. Araştırma kapsamında uzmanlar tarafından Aliağa'nın 55 noktasından numune alınmış ve Gemi Söküm Bölgesi'nin etrafında asbest lifleri bulunduğu tespit edilmiştir.

Asbest bilindiği üzere; Uluslararası Kanseri Araştırmaları Ajansı IARC tarafından, birinci grupta kesin kanserojen tanımlanması ile sınıflandırılmaktadır. Bunun için birçok Avrupa ülkesinde olduğu gibi ülkemizde de 2005 sonrası kademeli olarak, son olarak da 2010 yılında kullanımı, her türlü satışı, ithalat ve ihracatı, maden olarak çıkarılması yasaklanmıştır.

Bu çerçevede aşağıda yazılı yer alan sorularımın tarafınızdan yanıtlanmasını saygıyla dilerim:

- 1- Aliağa ilçemizde "Aliağa Çevre Platformu ile Asbest ve Tehlikeli Atıklar Derneği" girişimleri tarafından yapılan asbest araştırmasının sonucu Bakanlığınıza ulaşmış mıdır?
- 2- Bakanlığınız uzmanları tarafından yapılmış olan asbest/çevre taraması var mıdır? Sonuçları nelerdir? Söz konusu raporun kamuoyu ile paylaşılması düşünülmekte midir?
- 3- Gemi Söküm Tesislerinde gemilerin sökümü sırasında asbestli söküm çalışmalarının mevzuata uygun yapıp yapılmadığı denetlenmekte midir? Denetleme kimler tarafından yapılmaktadır? Denetlemelerin istatistiki sonuçları nelerdir?
- 4- Tespit edilen asbestin gemi söküm tesisi ve civarında olması gemi söküm dönüşüm işlemi sırasında uygulanan yöntemlerde sıkıntılar olduğu anlaşılmaktadır. Bakanlığınız gemi söküm tesislerini ne sıklıkla denetlemektedir? Yapılan denetimlerin sonucu nedir?
- 5- Türkiye'de kaç tane gemi söküm tesisi vardır? Bu tesisler en son ne zaman denetlenmiştir? Denetim sonucunda tespit edilen sıkıntılar nelerdir?
- 6- Türkiye'deki gemi söküm tesislerinde tespit edilen asbest oranı nedir? Bunların azaltılması için Bakanlığınızın aldığı önlemler nelerdir?
- 7- Ülkemizde her yıl tespit edilen asbest oranı nedir? Bunlar nerelerde tespit edilmiştir? Bunların azaltılması için Bakanlığınızın aldığı/alacağı önlemler nelerdir?
- 8- Meslek olarak asbest alanların yanı sıra kontamine (bulaş) şeklinde alanların sayısı nedir?
- 9- Ülkemizde 2010 yılından sonra yasaklara rağmen ithal/ihraç edilmiş ve yakalanmış asbest var mıdır? Varsa miktarı nedir?

CEVAP

Gemi söküm işlemleri Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı tarafından yürütülmekte olan Gemi Söküm Yönetmeliği gereğince yapılmakta olup, söküm işleminden çıkan atıkların yönetimi Atık Yönetimi Yönetmeliği ve ilgili atık mevzuatı hükümleri doğrultusunda gerçekleştirilmektedir. Ayrıca gemi söküm tesislerinin şartları Bakanlığımız tarafından denetlenerek tesislere gemi söküm izni belgesi verilmekte ve 2872 sayılı Çevre Kanunu gereği hususlara uyulup uyulmadığı denetlenmekte ve uyulmadığının tespiti halinde idari yaptırım uygulanmaktadır.

Asbest sökümü ile ilgili denetimler Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı'nın görev ve sorumluluğunda olup, asbest sökümü sırasında Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı tarafından hazırlanan ve 25/01/2013 tarihli ve 28539 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan Asbestle Çalışmalarda Sağlık ve Güvenlik Önlemleri Hakkında Yönetmelik esaslarına uyulması gerekmekte olup, asbest sökümü Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı tarafından asbest söküm için yetkilendirilmiş kişilerce yapılmaktadır.

Asbest içeren atıkların taşınması ve bertarafı Atık Yönetimi Yönetmeliği ve ilgili mevzuat çerçevesinde gerçekleştirilmektedir. Asbest ihtiva eden atıklar 20/03/2015 tarihli ve 29301 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan "Atıkların Karayolunda Taşınmasına İlişkin Tebliğ" kapsamında gerekli önlemler alınarak atık taşıma araç lisansı bulunan araçlarla taşınması ve lisanslı tesislerde bertaraf edilmesi gerekmektedir. 26/03/2010 tarihli ve 27533 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan "Atıkların Düzenli Depolanmasına Dair Yönetmeliğin" 30'uncu maddesinin ikinci fıkrası kapsamında asbest içeren atıklara ilişkin hususlar belirlenmiştir. Asbest içeren atıklar gerekli önlemler alınmak kaydıyla II. sınıf depolama tesislerinde test edilmeksizin depolanarak bertaraf edilebilir. Asbest içeren inşaat atıkları ve diğer asbest atıklarını kabul edecek depolama tesislerinde;

- a) Atıkların, bağlayıcı madde ile bağlanan ya da plastik ile ambalajlanmış asbest lifleri de dâhil olmak üzere asbestten başka hiçbir tehlikeli madde içermemesi,
- b) Asbest içeren inşaat atıklarının ve diğer asbestli atıkların diğer atıklardan ayrı bir hücrede depolanması ve bu hücrelerin kontrol altında tutulmaları,
- c) Asbest liflerinin dağılıp tesise yayılmasını engellemek için; depolanan atıkların bulunduğu hücrenin; yapılacak olan her sıkıştırma işleminden önce ve her gün uygun malzeme ile kapatılması,
- ç) Atıklar ambalajlı değilse düzenli olarak ıslatılması,
- d) Asbest liflerinin tesise yayılmasının engellenmesi amacıyla; depolama tesisinin ve lotların üzerinin en son üst örtü ile kapatılması,
- e) Depolama tesisinde veya lotlarda; asbest liflerinin etrafa yayılmasına sebep olacak sondaj ve benzeri hiçbir çalışma yapılmaması,
- f) Kapatma sonrasında; depolama tesisinin ve asbest liflerinin depolandığı hücrenin tam olarak yerini gösteren koordinatları da içeren bir plan hazırlanması,
- g) Depolama tesisinin kapatılmasından sonra arazinin olası kullanımında asbestin insanlarla temasını engellemek amacıyla gerekli önlemlerin alınması gerekir.

Ayrıca; 5312 Sayılı Deniz Çevresinin Petrol ve Diğer Zararlı Maddelerle Kirlenmesinde Acil Durumlarda Müdahale ve Zararların Tazmini Esaslarına Dair Kanun ve Uygulama Yönetmeliği kapsamında gerçekleştirilecek deniz kirliliklerine hazırlıklı olma çalışmaları çerçevesinde gemi söküm tesisleri için "Kıyı Tesisi Risk Değerlendirmesi ve Acil Müdahale Planı" hazırlanmış ve deniz kirliliğinin önlenmesine yönelik tedbirler alınmıştır.

Bununla birlikte, asbest liflerinin ve bu lifleri kasıtlı olarak içeren karışımların ve eşyaların imalatı, piyasaya arzı ve kullanımı 23/06/2017 tarihli ve 30105 mükerrer sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan Kimyasalların Kaydı, Değerlendirilmesi, İzni ve Kısıtlanması Hakkında Yönetmelik kapsamında ülkemizde yasaklanmıştır.

Gemi söküm tesislerine Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı tarafından Gemi Söküm Yetki Belgesi, Bakanlığımız tarafından Gemi Söküm İzni Belgesi verilmektedir. Belgelerin geçerlilik süresi bir yıldır ve Bakanlığımız tarafından Gemi Söküm İzni Belgesi verilmeden önce tesisler yerinde incelenerek mevcut durumunun çevreye duyarlı, emniyetli ve güvenli olarak gemi geri dönüşümüne uygun olup olmadığı tespit edilmektedir.

Gemi söküm tesislerinde de merkez ve taşra teşkilatlarımızca denetimlerimiz devam etmekte olup, en son 2021 yılında 28 gemi söküm tesisinde denetim gerçekleştirilmiştir. 2019-2021 yılları arasında toplam 53 gemi söküm tesisinde denetim yapılmış, bu tesislerden ihlal tespit edilenlere toplam 1.019.010 TL idari para cezası uygulanmıştır.

2020 yılında 118 gemi sökümü yapılmış ve 10568,388 ton tehlikeli atık bertaraf edilmiştir. 2019 yılında 128 gemi sökümü yapılmış ve 18553,794 ton tehlikeli atık bertaraf edilmiştir. 2018 yılında 158 gemi sökümü yapılmış ve 16427,765 ton tehlikeli atık bertaraf edilmiştir. 2017 yılında 189 gemi sökümü yapılmış ve 16552,209 ton tehlikeli atık bertaraf edilmiştir. 2016 yılında 121 gemi sökümü yapılmış ve 12123,982 ton tehlikeli atık bertaraf edilmiştir.

Gemi söküm tesislerine söküm amacıyla getirilen gemilerde farklı miktarlarda asbest miktarı bulunmaktadır. Yüksek miktarda asbest içeren gemilere ait Basel sözleşmesi kapsamında yapılması gereken notifikasyon onayları yapılmamakta ve ithaline izin verilmemektedir.

Gemi sökülmeden önce yapılan kontrollerde yurtdışından gelen tahmini miktardan çok daha fazla asbest olduğu, asbest söküm maliyetinin yüksek olduğu gibi bir uygunsuzluk belirlenirse yapılan notifikasyon prosedürü gereği gemi mahrece iade edilir.

Sökülmek üzere gemi söküm bölgesine gelen gemilerde tespit edilen asbestler uzman ekip tarafından söküldükten sonra Bakanlığımızca lisanslandırılmış bertaraf tesislerine Motat sistemi üzerinden giriş yapılarak gönderilmekte olup, her sene başında bir önceki yıla ait tehlikeli atık bildirimleri içerisinde bildirimleri yapılmaktadır. 2020 yılında 130.950 kg, 2019 yılında 69.300 kg, 2018 yılında 13.960 kg, 2017 yılında 25.610 kg ve 2016 yılında 2150 kg asbest Bakanlığımızca lisanslandırılmış tesislerde bertaraf edilmiştir.